

Foia enciclopedica si beletristica cu ilustratiuni.

PEST'A

luni

15/27 ian.

Ese totu a opt'a di
Pretiuu pentru Austria
 pe Jan. iun. . . . . fl. —
Pentru Romania
 pe Jan.—iun. unu galbeun.

Nr.
2.

Cancelari'a redactiunii
Strat'a morariloru Nr. 10.
 unde sunt a se adresa manuseriptele si banii
 de prenumeratiune.

Anulu
IV.
1868

Din serail si haremu.

Celu-ce a cetitu „Un'a mie si un'a de nopti,” fabulele acele serise cu atâta fantasia orientala, cari atâtu de fromosude-marchéza atâtu frumosulu si virtutea, câtu si marsiavi'a, desiguru, victi'a orientala nu si-o va inchipuî altu cum, decâtu, edenu pamentescu.

Pentru o orientare mai chiara inse reproducem aici cateva schitie despre

FEMEIA DIN HAREMU.

serail si haremu. Serailulu séu resiedinti'a Sultanelui in Constantinopolu, jace pre o limba de pamentu intre marea marmorea si Bosporulu. — Este unu edificiu colosalu, incungiuratu de Mosiee, gradini si alte multe edificie. in cari de impreuna cu gard'a, si servitorii curtii, locuescu la 10,000de persone. — Prospectulu acestoru palaste precâtu de colosali. atâtu si de pitoresci

numai de partea de catra mare e maretiu, câ-ci de catra uscatu sunt incungiurate cu unu muru inaltu acoperitu cu plevu stralucitoriu.

Harem-ulu ocupa o parte deosebita aprópe de mare si care e propriaminte locuinti'a femeiloru Sultanului, unde fiesce care si-are cas'a sa propria cu gradina, si o multîme de sclave, precum si locuinti'a favoritelor.

Din aceste esterne judecandu , aru conchide ori si cine, câ in intru ce lucsu, pompa si curatienie trebue sê fia, câtu de tare se insiêla inse, câ-ci precandu pre de asupra sunt incarcate cu vesminte de metasa, si inorate cu bumbi si ace de diamante, pe atunci perulu nu si-lu peria si cultivéza cu dîlele intregi, asîsderea spelatulu lu-folosescu si mai arare ori, câ-ci tienu, câ ap'a strica finéti'a si frumséti'a fetei. Afara de acést'a coloritulu lu-folosescu in mesura ne mai audîta, — asiá d. e. budiele le ungu cu zinoberu, nasulu, fati'a si-le coloréza cu un'a colóre rosia intunecata, si pre sub nasu si pre langa ochi si-facu verigi venete, partea pucina de fatia ce mai remane o umplu cu o colóre alba. Si de óra-ce tienu, câ frumseti'a unei femei se mesura dupa lungimea si frumseti'a sprincenelor negre, pentru acea le ungu cu o colóre négra, care a ori ce semena, numai colórei sprincenelor — nu.

Pentru femeile fruntasiloru mahomedani e totu un'a, ori sunt adoratele Sultanului, ori a unui pasia de rendu, câ-ci ele nu sunt alt'a, decâtu sclave cari in viéti'a intréga n'au de a gustá alta dulcétia, decâtu sê siéda inchise in chilie si sê fumédie. Intre altele nu trebue cugetatu, câ in haremuri nu vei aflá alte decâtu circasiene, georgine, grece si alte fete din orientu, câ-ci sunt si francese, spaniole, italiene si altele.

L A E A.

Sumpna fantasma! . . Tu, ce mereu
Plutesci usióra prin visulu mieu,
Ah, cu ce lacrimi, cu ce suspine
Mi-sbóra dorulu adesu la tine,
Mi-sbóra dorulu la sinulu teu
De dulci parfume si garofine,

Ce cu-o suflare
Erá in stare,

Sê nasca raiulu in giurulu mieu! . .

Erá in stare sê-mi curme linu,
Ori ce dorere, ori ce suspiniu ;

Erá in stare sê me avente,
Prin regî 'nalte, prin ere sante,
Prin câi de stele si meteori . .
Ér' dup'o pauza de dulci mominte,
Sê me cobóre
P'unu radiu de sóra,
Sê me desmarde cu-ai sei bujori,

Si sê-mi arate acelu surisu,
Ce creá 'n facia-ti unu paradisu,
Si sê mi-arate acele stele,
Ce rideau magicu si voiosiele
Din ochi-ti madri, sagetatori . . .
Ah, câte raiuri dîmbeau din ele,
Ce fantasare,
Ce farmecare,
Scioau sê nasca in privitori !

Scii atunci, draga, ce linu plutea
Pe valu de farmecu — viétiá mea ?!
Ti-aduci aminte, atunci — zefirulu,
Bórea si visulu, paserea, crinulu, —
Cu-a nóstre charuri, câtu se 'nganau !
Diorii ce-i mandri, si trandafirulu,
Atunci — in diare,
Si 'n parfumare,
Pentru noi numai, se intreceau . . .

Venit'a inse o óra grea,
Cu-o vóce cruda . . si-ah, drag'a mea,
Acee'a vóce ingrozitóre,
Mi-dise trista, tremuratórie,
Sê plecu departe . . si eu plecaiu . .
Plecaiu departe, cu-o grea fióre,
Plecaiu cu jale,
Cu torturare,
Gonitu din sinu-ti, gonitu din raiu ! . .

De-atuncia inse, tu angeru blandu,
Eu n'am linisce, neci p'unu momentu . .
De vine ventulu cu-a sale siópte,
De vine lun'a in mediu de nópte,
De vine aur'a cu-a-lu seu porfiru,
De tine numai-le 'ntrebu pe tóte,
Dar tóte sbóra,
Si-o lacrimióra
Mi-lasa tóte — de suveniru !

Si ah, departe de-alu teu surisu,
De-atunci — adese te vedu prin visu,
Te vedu frumósa si rumenióra,
Cu pasuri line, saltandu usióra,
Cu doiu pe facia, cu flori pe sinu . .
Dar nópteá trece si visulu sbóra,
Fantasm'a dulce,
Sborandu — se duce
In alta lume . . si eu . . remanu . . .

.. Remanu in jale, plangundu mereu
 Cu lacrimi stórse de dorulu teu . . .
 Si candu suspinu mi mai greu resuna,
 Sê scii, c'atuncia, o, scumpa juna,
 Sufletu-mi cêrca a te gasí . .
 Si nu e nime, cine sê-i-spuna :
 Mai simti tu inca
 Iubire-adenca,
 Si doru fierbinte — de-a ne 'ntalni? . .

.. Remanu in jale, o scump'a mea!
 Si n'u-mi alina dorerea grea,
 Nemicu pe lume, nemicu sub sóre,
 Câ-ci nu e radia consolatóre,
 Decâtu in ochiu-ti flacaratoriu . .
 Si sinu-mi draga asié me dóre . .
 Nu sciu, ce lu-róde?
 O, póte . . póte,
 C'alu jalusiei cruðu infusoru!

Si-acest'a vierme, crescundu mereu,
 Asié me 'nghimpa cu aculu seu . .
 Dar tu copila aibi indurare,
 Si candu va trece vr'unu ventu in cale,
 Pe sub ferésta-ti, sborandu usioru :
 Predà-i, iubita, o sarutare,
 Ca s'ó stracóre
 Pe aripióre —
 In animióra-mi . . si-apoi — sê moriu! . .

Jonitia Badescu.

O istoria fara nume.

(Novela originala premiata.)

(Urmare.)

Anim'a poporului este acee'a urna santa, carea s'a opusut tuturor tempestatiloru, pastrandu-ne curata memori'a trecutului. De vreti, sê ve convingeti despre suferintiele acestui poporu martiru, nu intrebati istori'a, ci ascultati pre cantaretii lui. Candu noptea e tacuta si lina, candu ceriulu se deschide si Ddieu privesce omenimea suferinte, candu natur'a se predà somnului, n'ati suprinsu doine si hori plangatórie inaltiandu-se la Ddieu? Nu v'ati simtítu miscati la audiulu loru, nu ati lacrimatu intrebându-ve: „cine canta cu atát'a doiosía?“ E vr'unu angeru ratecitu pre pamentu, care plange nefericirea popóreloru, ori e geniulu suferintiei? Vai! aceea e anim'a gelitóre a unui poporu apesatu si impilat de seculi, e bardulu suferintiei, bardulu copíloru vulturiloru! . . .

II.

Calugarulu Nicodimu.

Voiescu sê consultu istori'a; o deschidu si pre pagin'a ce mi se infatiosieza cetescu: „anulu 1241 fu fatalu pentru Dacia.“ Atâte calamitâti neci odata nu lovise patri'a romana ca in anulu acest'a; campii si codri gemeau de lupi si corbi, secet'a secase perfurule, uscuse ierburile si crepase pamentulu. Trecusera câte-va luni de candu nu ploase, se parea câ au secatu tóte isvorele ceriului. Ddieu si-a fostu intorsu fati'a de la ómeni, si in tempulu acest'a demonulu ruinei, dorerii si nenorocirii trecuse prin patri'a romana, lasandu urme grele.

In fine se parú câ lui Ddieu i sa facutu mila de poporulu romanu, dar' vai! acest'a a fostu numai ca sê-lu faca a simtí si mai tare greutatea nenorociriloru nemeritate. Deodata ceriulu imbraca hain'a maniei, se posamoresce si intuneca asié, câtu in amédia mare nu vedeai nimicu, fulgerile se vérsa fara intrerupere in câtu cugetai câ s'a aprinsu firmamentulu, tunelele urlau cu furóre, ventulu restorná case si desradeciná arbori, ti-viniá a crede, câ e ací „finitulu lumei“ — „cód'a vécului“ cum o numiá poporulu. Ceriulu se intuneca totu mai tare, tempestatea isbucnesce, plói'a se vérsa pre pamentu furiósa ca unu riu interitatu, ca si cum s'ar fi ruptu tote incuietórele ceriului. Au esundatu tóte apele; riurile si periurile devenira o mare fara margini inghitiendu totu ce-i stá inainte. Ori incatrou priviai nu vedeai decâtu apa, si dupa scurgerea acesteia — o mare de nesipu. Gróz'a si pustiirea se întindu pre pamentulu Daciei, omenii erau tristi, câ-ci câtu e tiér'a de mare nu erá aruncatu unu graunte de sementia in pamentu.

Pre langa acesteia mai amariá si predîcerele unui calugaru care umblandu prin tiéra profetiá nenorocirea ce va cadé asupra pamentulu romanescu. „Vai tîe pamentulu alu sacrificiului si nenorocirii! vai tîe tiéra blastemata de Ddieu! Tî-se voru derimá cetatile, ti-voru arde satele si ucide copiii. Mortea, pustiirea va trece prin vali si munti nimicindu totu ce le va esí inainte. Limba pagana va profaná sinulu teu, sangele fiiloru tei va curge torinti, cei ce voru scapá de sabi'a pagana, nu voru scapá de focu si de fómete. Dómne, fîa-ti mila de tiér'a ta!“

Acestu calugaru se numiá Nicodemu. Locuía in munti in o caverna, traiulu lui erá unu misteru. Inaintea poporului treceá de unu „omu santu“ caruia Ddieu i-a descoperitu venitoriulu.

Profetia lui s'a implinitu: au nevalitu limb'a pagana in tiéra, si a fostu fómete.

III.

L u p t'a.

Ceriu se intuneca, pamentulu se cutremura, viscolulu pustiirei trece preste munti si mari. Copií desierturiloru impinsi de poft'a jafului se ridica ca nisce demoni si se vérsa a supra popóreloru. Sangele curge, popórale se omóra, câ-ci setea de sange a sternitu pre selbaticulu Tibetului si l'a indreptatu spre Europ'a, ca sê arda si sê omóre.

Geniulu destructiunii, *Batú*, canulu mongoliloru deschide o lupta crunta si indelungata intre popóre. Nicodimu a audítu mai antâiu câ mongolií se aprópie de Daci'a predandu, ardiendu si omoríndu. Luâ crucea intr'o mana si spad'a in alt'a si trecundu din munte in munte, din vale in vale anuncia toturoru, câ se apropia „potopulu Asiei“ si-i provocá la arme. Cei debili se straportara in munti, Nicodimu si Petru formara o legiune de barbati, si un'a de femei.

Batú ajungundu cu órdele sale la fruntariile Dacici luâ drumulu Pestei, ér fíflu seu Ginghis trecù in Transilvani'a. Indata ce aflaramu, câ mongolií au calcatu Transilvani'a, tienuramu unu consiliu de bataia, in care deciseramu, ca sê nu asceptâmu, ci sê preintempinámu pre paganu. Juraramu câ vomu remané credintiosi standariului nostru, câ-lu vomu sustiené nemaculatu, séu vomu cadé inveliti intr'insulu.

Nicodimu ridicandu-se pre o pétra si luandu crucea in mana vorbí astfelu braviloru sei: „Copií de eroi, la lupta! lupt'a intarescepre celu debilu si inaltia pre celu tare. La lupta, mai bine sê morimu liberi pre campulu de onóre, decâtu sê ne vedemu „mos't'a“ calcata si robita de pagani. Mongolulu a calcatu patri'a nóstra, devis'a lui este: „a profaná altariele, a desonorá vergurile, a rapí turmele, a arde casele si a ucide totu cei-i cade in mana. Avemu sê ne batânú pentru onórea si libertatea parintiloru, fratiloru, sororiloru si copiiloru nostri. Popórale s'au aliatu si s'au scolatu a supra nóstra pentru a ne pierde si sterge din istoria. Copií ai vulturiloru, suferi-veti voi o rusíne ca acést'a? Feciori de eroi, feciori de fala cu anima eroica si cu curagiu de fieru, la lupta! Invingerea este a nóstra, increde-veti in ea, câ-ci acést'a insémna a o fi castigatu de diumetate. Nù numerulu ostentiloru si alu sagetiloru otaresce invingerea, ci curagiuulu nascutu din amorulu santu alu patriei. Candu e vorb'a a ne aperá Larii si Penatii,

fia-care din noi trebuie sê fia tare si voinicu, fia-care sê se lupte ca o suta, câ-ci atunci fia-care are diece animi. Sagetile, sulitiele si spadele nóstre pórtá cu sine mórtea, acestea in mani conduse de iubirea tierei ne voru asicuré libertatea ei. Spadele si sagetile paganului se voru frange in scuturile nóstre, truff'a si furí'a loru se va tocí in curagiuulu si bravur'a nóstra. Mórtea ascépta pre tatarulu ce cutediá a calcá otarale nóstre, libertatea pre cei ce se lupta pentru patria. La lupta; ca sê frangemu cerbief'a asiaticului si sê-lu facemu sê simta tari'a bratiului romanescu. Ce ne pasa de vomu cadé, sê cademu numai cu gloria pre campulu de onóre, luptându-ne cu paganii. Voinici, voi sunteti mandr'a, voi fal'a si glori'a acestoru munti, e bine, i-veti lasá voi préda paganiloru si mostenire strainiloru? Acesti munti asta tiéra nu este numai a nóstra, ci a copiiloru si nepotiloru nostri, caror'a trebuie sê li-o lasâmu libera, unita si mare, libera si mare asié cum i-a placutu lui Traianu sê ni-o lase nóue.

Trebuie sê lasâmu o limba si unu nume copiiloru nostri, trebuie sê li lasâmu o patria, carea sê fia templulu unirei, libertátii si alu maririi.

Feciori cu bratia de otielu, aratati la lume câ sunteti copii de eroi, copii ai vulturiloru nevinsi. Ce ve pasa déca avemu inimici multi, numai bravii au inimici. Vomu combate antâiu pre inamiculu strainu, apoi vomu întóree armele in contra celui de casa. Onórea si mandri'a nóstra de romani cere ca sê traimu liberi intr'o patria libera. ori sê morimu pana la unulu pe campulu de onóre.“

Ur'a! strigara voinicii insufletiti si ardiendu de dorulu luptei. Bucinele incepura a suná. bravii a strigá si a cantá cu fala unu cantu de batalía :

„Esíti frati toti la otara,
C'au intratu tatarii 'n tiéra,
Prindeti armele in mana,
C'au intratu limb'a pagana.

Mei mongole, mei tataré.
Nù te prinde ér cu mine,
Câ-ci de calci aste otare,
Draculu plange. dieu, de tine.

Pentru sant'a-ne mosia
Esíti frati la batalía;
Fрати, de câtu robi se traimu,
Liberi mai bine morimu.

Mei mongole etc.

FUGA D'INAITEA LAVEL.

Bravi copii, toti inainte
Pentru-a n6stre drepturi sante !
Susu cu toti, cu bucuria
Câ-ci e tempu de barbatia.

Cine nu se scia bate
Pentru dreptu si libertate,
Nu e omu, nu e romanu,
Nu e fiu demnu de Traianu.

Cine nu lupta cu noi
Candu „mosi'a e 'n nevoi,
N'are dreptu s6 mai trai6sca
Pe camp'i'a roman6sca.“
Mei mongole etc.

Eramu s6 plecâmu, dar' revolutiunea ce se
pregatiâ in natura — ne oprî.

S6rele tramiteâ celea din urma radie, cari
strabatundu norii li da o col6re ro6ia, asi6 in
câtu locasiulu fericirei eterne parea acoperitu cu
unu velu sangiosu. Ddieu a acoperitu ferestrele
locuintei sale ca locuitorii empireului s6 nu
v6da scenele crude ce aveau s6 se intemple in
ac6sta n6pte.

Abi6 inoptase, si o pl6ia asemenea celoru
tropicce incep6 a se versâ. Ac6st'a silî pre osteni
a se retrage intr'o spelunca. Pre candu se re-
trageau ei, eu impreuna cu cinci-dieci din bra-
vele mele plecaramu spre a face recunoscintia,
spre a aflâ din care parte nevalesce paganulu.
Dupa cale de d6ue 6re pl6i'a incetâ, ceriulu in-
cep6 a se inrosî. —

Rosi6ti'a ceriului erâ cu atâtu mai viua,
cu câtu erâ nouratu. Mongolii-si insemnau tre-
cerea prin focu si ucideri; ei veniau de catra
m6dia-n6pte resaritu.

In fine amu ajunsu la p6lele unui dealu
frumosu incununatu cu paduri verdi si tenere.
Candu ne aflaramu pre culmea lui, tabloulu
celui mai infioratoriu ni se infatîsiâ. Valea care
innotâ in o mare de focu, tîpetulu omeniloru
amestecatu cu racnetulu viteloru si urletulu
caniloru ne facea s6 credemu câ amu ajunsu in
fati'a infernului. Pretutindenî sate ardiendu,
pretutindenî femei vaietandu-se, copii plangundu
si fici6re rogandu-se. Pamentulu se cutremurâ
si ori in catrou priviai, nu vedeai de câtu col6ne
de focu ridicandu-se la ceriulu acoperitu in nori
de fumu. Caii nechezeau, turmele mugiau, fie-
rulu sunâ, o larma ingrozit6ria domniâ preste
t6ta camp'i'a. Unu potopu de sange inundâ pa-
mentulu semenatu cu ruine. O D6mne, fi-ti
mila de acestu pamentu alu lupteloru !

(Va urmâ.)

I. C. Dragescu.

Fuga dinaintea lavei.

(Cu ilustratiune pe pag. 17.)

Voru fî cunoscuta deja inaintea stimatelor
cetit6rie, — esplosiunile Vesuviului si periclele ce
sunt legate de-acele. Acest'a-e muntele acel'a
care a inmormentatu odiu6ra faim6sele cetâti
romane: Pompeji si Herculanelu, asi6 incâtu
neci pana adi n'a ajunsu sciricirile omeniloru
la descoperirea deplina a ruineloru aceloru pre-
ti6se; muntele acest'a e acel'a, care de-atunci
inc6ce a datu inca multe semne despre puterea
cumplita a intrului seu, 6r astadi i-silisce pre
locoitorii din apropierea sa, a-si parasî vetrele
si-a alergâ prin asile secure, decumva numai
nu voescu a si-inmormentâ vi6ti'a pentru totu
d6un'a in undele cele fierbinti, torturatorie ale
lavei celei furi6se, ucigat6rie.

O astufeliu de scena reproduce ilustratiu-
nea de astadi in aintea priviriloru curi6se ale
gingasieloru n6stre cetit6rie. O oglinda fidela e
ac6st'a, din care atâtu de frumosu scie s6 se re-
franga confusiunea cea mare, ce se resbate de-
pre feciele bietfloru barbati, cari grabescu a-si
conduce femeile la unu asilu, unde s6 nu tre-
mure, s6 nu devina pr6da elementului; 6r ma-
mele iubitorie apucandu-si copiii cu ter6re in
anima, si alergandu cu ei departe de furi'a es-
plosiunei, departe de ghiarele torinteloru celoru
ardiet6rie. O, agera-e am6rea femeii in astufeliu
de mominte.

Dupa una pauza lunga, acuma 6rasi-in-
cep6 muntele acest'a — vomarea maniei tale;
dar 6menii patiti deja, si amoniatî de v6cea tre-
cutului, acum se grabescu a-si cercâ de tem-
puriu asilu de asigurantia.

Actulu acestu furibundu alu grandiosului
elementu se grabira deja a lu-descrîe t6te diu-
ariele cu colorile cele mai viue! adaugemu nu-
mai atât'a inca, câ scen'a unei astufeliu de es-
plosiuni e atâtu de grozava, incâtu se cutre-
mura crerii de fi6re si totu-si omulu nu se p6te
despartî de ac6sta puvelisce, pana candu nu
lu-alunga cu seriositate amenintiarile lavei.

Istori'a unui capu rosu.

(Noveleta de Alfons Karr.)

(Finea.)

Pre langa t6te aceste finî elu lucrarea mai
susu descrisa cu cea mai mare dilingintia, si
entusiasmu; si cand o gatâ, si-a trasu pe
capu caciul'a de dormitu, s'a culcatu, ascep-
tandu cu mare nerabdare efectulu fluiditâti.

Mii si mii de tipuri fantastice, blondine,

óchiesie i-se prezentara in visu, si de câte-ori se tredia, credea că simte transformarea p̄rului.

Abié se facu d̄ua, si Adalbertu sarì din patu, si luandu-si cu o iutime electrica caciul'a de pre capu — intr'o clipita ajunse naintea oglindei.

Ceriule sante!

Si-frecà ochii, si dóra si de diecc-ori a stersu ogliind'a inse totu acea figura fatala i-ridea in ochi.

P̄rulu i-a fostu verde, asié de verde, ca semenaturile de tòmna dupa a plóia caldutiá.

Asié prospectá esteriorulu lui, ca-si cum e datin'a a depinge naintea copiiloru pre ómenii marini.

Adalbertu erá aprópe de nemicire. — Simulgea p̄rulu ca unu nebunu, batea cu petiórele, si dupa o furóre, ce durá o óra, incepù cu incetulu a-si vení in ori, si se resolvì a merge la negutitorulu, dela care cumperase acelu liqueru fatalu, pentru de a se sfadì cu elu.

S'a imbracatu, capulu si l'a invelitu cu mare grige, palari'a si-o trase pana la urechi si plecã.

Cunoscutii i-incungiurá din departe, dar totu-si cadiù între unghiele unuia, si candu si-enarà casulu fatale, cu o compatimire i-respunse:

— Suferu de o aprindere gróznica de peru.

Naintea parfumariulu rupse cu o furia nedescrievera nafram'a de pre capu si intru tonu fulgeratoriu aviséza la reulu causatu.

Parfumariulu abié s'a potutu retiené cu mare greutate a nu ride a supra acestei scene romantice si surprindiatórie.

— Dar me rogu, concede-mi numai sê-ti esplicu lucrulu — asta asié trebuie sê fia, ast'a e cursulu lucrului, ast'a s'a intemplatu si cu altii. Unu individu fôrte cunoscutu nu de multu folosindu acést'a fluiditate, perulu i-a fostu cu multu mai verde decâtu a DTalé, si acum e bucuria a-i vedé bucelele negre.

— Polarisatiunea splendórei. — Scfi domnulu meu ce e polarisatiunea? Polarisatiunea imparte in dóue parti diverginte radiele luminei. Pricepì-me domnía ta pre mine? prin care anastomasele si consolidatiunile producu colórele cele mai varie. Speru, câ mai priceputu? Déca nu, mi-pare reu, inse cu esplicatiuni mai chiare nu-ti potu serví . . . Asié d. e colórea négra consta din cea verde, si . . . si . . . si din alte colóri complementarie. Deci e fôrte naturalu lucru, câ perulu DTale a trebuitu se tréca prin stadiulu mediu a verdelui, pentru ca sê póta devení la colórea dorita — négra.

Sub decursulu acestei vorbiri tóta lumea a jocalu in colóre verde naintea sermanulu Adalbertu.

— In tóte aceste poti domni'a ta sê ai dreptu — dicea elu, inse cum vá fi atunci, déca spre nenorocirea mea voiu remané in acestu stadiu a verdelui?

— Nu te teme nici decâtu. Altcum poti si urgiá transformarea, déca vei folosi acést'a a dóu'a fluiditate mai tare. Adalbertu o solví cu tóta anim'a, si ca si cand s'ar fi nascutu de nou luà direptiunea catra casa. Tóta diu'a o petrecù in dubiu si sperantia, si sér'a éra-si se apucà de lucru cu o diligintia straordinaria, si-si frecà p̄rulu pana la ultim'a picatura a fluiditãtii acum cumperate.

Demanéti'a urmatória i-produse o surprindere nóua. Cand s'a apropiatu de miratóre cu o iutime electrica, colórea odiósa verde a fostu disparutu, inse in loculu aceleia si-diarì perulu in colóre veneta.

Impresiunea erá mai admirabila si decâtu cea de ieri. Adalbertu abié se potea cunósce pre sine sub acestu p̄ru romanticu.

Delocu grabì la parfumariu. Acest'a intru atâta s'a uimitu de acést'a transformare admirabila, încãtu si-a perdutu elocintia si copi'a vorbirei.

— Acele dóue reagentie — dicea elu — in urmarea legaturei loru chemice au produsu colórea complementaria, deórece colórea vióra-veneta, este aceia colóre complementaria, despre care vorbí ieri.

— Colórea négra e mistur'a celei verdi si venete: venet'a s'a aretatu deja — prin urmare nici cea négra nu póte intardiá multu.

— Multu? — intrebà Adalbertu, si mai câ plangea — ce sê facu dara acum?

— Placa, mergi a casa, culca-te, si te nîsue a-ti recastigá liniscea animei, pentru ca sê póta influintiá acele puteri chemice si vitali a supra p̄rului, si sê produca transformarea dorita.

Si in adeveru nici n'a potutu face altu-ce mai intieptiesce. Adalbertu se duse acasa, si se culcà.

A acceptatu vr'o dóue-trei d̄ile, dar colórea vióra-veneta nu voi se dispara, si dupa o septamana i-s'a bucuratu p̄rulu totu de acea-si colóre idilica.

La inceputu a desperatu; inse unde e aceea desperare, ce ar durá mai lungu de 24 de óre la tenerimea nóstra?

Si deóre-ce si asié trebuia sê pazésca chili'a incepù éra-si a studiá, ca sê nu-i fia urítu. Ducea o viétia de eremitu simpla, si indestulitória,

si cu incetulu incepea a-si uitá amat'a sa intre cei patru pareti.

Trecea septamana dupa septamana, si colórea vióra-veneta n'a voitu nici decátu a se transformá.

Atunci i-rapí anim'a unu cugetu. In urmare a acelei fluiditáti fatale sê fia elu dara in eternu esilatu din viéti'a sociala a ómeniloru? — Séu dóra sê ésa afara. sê fia objektulu risului tuturor'a, si sê se espuna ironiei si batjocurei copíloru?

— Dóra va mai fi si pentru mine unu remediú; afurisit'a de ea fluiditate. dóra n'a penetratu si in radecin'a perului.

Chiemá unu borbiru, care intru atât'a i-rase capulu de tare, încátu pareá a fi celu mai evlaviosu mohamedanu. Cu o multumire nedescrievera priviá, cum i-cadu bucelele cele frumoése venete, si cand i erá capatien'a cea plesiuga asemenea semilunei, cu o bucuria nespusa sarí de pre scamnu.

O desfátare nóua s'a deschisu pentru din-sulu.

In tóte dílele cautá, cum cresee pêrulu teneru de sub pele. Cu o incordare scrupulósa scrutá in mirátóre colórea pêrului, — inse tóte aretau într'acolo, cá perulu celu-rapele blondinu, éra-si apáre in vechi'a lui colóre — rosia.

Adalbertu erá fericitu.

Odata, cand Adalbertu erá imbaricadatu de multimea cartiloru, si invetiá diliginte, se deschide usi'a, pre care intrá fara de veste unchiu-seu care a fostu eschisu pe Adalbertulu nostru din ereditate. Nainte de ce s'ar fi sculatu Adalbertu dela mésa, unchiu-seu la si imbraciosiatu.

— Asié te iubescu, asie-mi faci tu mie placere, — erupse betranulu cu bucuria — asié cunosecu eu in tine pe fiulu fratelui meu. Pe viéti'a ta credula, si pe escursiunile tale vitióse tragu velulu uitárii. De cand te-ai lasatu de viéti'a ta credula si de cugetele tale de pan'aci, luadu o direptiune mai buna, de atunci mi-am retrasu cuventulu; éra esci acel'a nainteá mea, care ai fostu si pan'acum! fiulu. crezitoriulu meu.

— Inse bunc unchiule, cum de scíi domni'a ta. . . . .

— Afácerile mele me adusera in orasiu, si eu nu am potutu resiste, ca sê nu seiriceseu dupa tine. De te aflám precum credeam, pentru totdeuna erai perdutu, si nimicu nu m'ar fi impacatu cu tine. — Am intielesu. cá a incetatu relatiunea intre tine si intre acea femeia frivóla; am intrebatu de tine la domnulu casei, si am intielesu cu placere, cá cu septamanele te ingropi

intre cárti, si neci nu-ti parasesci chili'a. Apropo! proverbulu vechiu francesu dice: les estrêmes se touchent. Elu nu voiescu ca sê fia moliu de cárti din tine, éra trebuie sê pasiesci la lume, si déca ai avé óresi-care impedecári, én primesce acesti 200 de franci.

Dupa acestea imbratiosindu-lu i-promise, cá preste pucinu tempu éra lu-và cercetá. Abié s'a departatu unchiu-seu, si éta cá intra betranulu Nathanu.

Elu e amiculu lui Adalbertu in lipsa, care a scosu o sumulitia frumosica pe séma pusunariului seu.

— Bine cá vini Nathanu — dice Adalbertu intorcandu-se catra elu — écata-ti banii.

Pe fati'a sbercita a avarului se oglindá o bucuria. Si-luá notitiulu si incepú a serie, a insemná si a secotí, si in fine compuse o sumulitia, care mai cá inghití acei 200 de franci. Adalbertu asceptá fara pacientia imanuarea cui-tantiei.

Sum detoriu de a-ti predá D'Tale unu suveniru — dise Nathan — inmanuandu-i o artia impaturata.

Adalbertu o cetesce fugitive.

Érá o impoternicire legala pe séma lui Nathan! deci unchiulu salvatoriu a sositu chiaru la tempulu seu.

Dupa câte-va díle calatorí Adalbertu la unchiu-seu.

— Ai intielesu deja — díse unchiulu in frulu vorbirei sale — ce s'a intemplatu cu An'a ta adorata?

— Nu sciu nimicu, response Adalbertu cam confusu.

— Nainte de acóst'a cu dóue septamane a fugitu cu unu leitnantu dela Dragoneri.

Charu Domnului — oftá Adalbertu fara de voia.

Unchiulu si nepotulu se impacara definitivu.

Adalbertu si acum traiesce intre relatiuni fericite, si binecuventa sórtea, care i dete acea fluiditate fatale. Efeptulu ei a fostu intru adeveru admirabilu.

Ce e dreptu, pêrulu si acum i erá rosíu, séu vorbindu in limb'a de curtenire — rapele blondinu — ca si mai nainte, inse s'a scapatu de acele relatiuni, intre cari dóra pentru totdeuna ar fi fostu perdutu, si a recapatatu éra ereditatea, si s'a mantuitu inca la tempulu periculosu a jupanului Nathan.

Pana aci istori'a capului rosíu.

Mihai Buneiu.

Conversare cu cetitórele.

(Ce facu acuma femeile, — balulu celu d'antâiu — o copila care n'a fostu inca la balu, — in balu mascatu, — „Lupulu barbosu“ — ce au invetiatu japonesii in Bud'a-Pest'a, — bucuria mea, — monumentu lui Andreiu Muresianu.)

Tocu, tocu, tocu!

— Intra! — resunà o vóce melodiósa in laintrulu chiliei.

Si intrai. O vedenia pré interesanta mi se infatísia inaintea ochiloru. In chilia gasii trei dame. Dómn'a casei ocupá locu pe divanu si erá ocupata cu cosutulu. Domnisiór'a mai mare — o fiintia subtila si gratiósá, cam de siese-spre-dieca ani — cosea. Domnisiór'a mai mica, unu angerasiu candidu, cam de patru-spre-dieca ani, facea asísdere ceea ce facea mama-sa si soru-sa.

— Multu sunteti diliginte, — li dîsei, — unde ve pregatiti, de cumva mi-este iertatu sê scú?

Dómn'a se uitá cu surisu pe budie catra mine si catra fetiti' ei cea mai mare, — pe fruntea acesteia numai decátu se ivi purpurulu inocintiei, — ér fetiti'a cea mai mica numai suspiná si tacea. Si taceau tóte trei.

— Ah! par' câ am gâcit'o, — observai, vedindu câ nu capetu neci unu respunsu.

— Da, da, — afirmá cea mai mica — nesmintitu ai nimerit'o! Amali'a se pregatesce la balu.

— Ah! si inca la balulu celu d'antâiu, câ-ci incátu scú eu, domnisiór'a Amali'a n'a participatu inca neci la unu balu publicu.

Pe fati'a Amaliei diarii o bucuria cerésca, ce nu se póte esprime prin cuvinte. Dómn'a mi-respunse, câ am dreptu. Ér copil'a cea mai mica suspiná si tacea.

— Domnisióra Aurelia, de ce esti trista? — o intrebai cu compatimire.

— Oh, mam'a nu vre inca sê me duca la balu.

— Diu destula cauza de intristare, inse maugaiate, domnisióra, câ unu anu nu e multu, si atunce vomu jocá la olalta in balu.

— Ba nu, — respunse copil'a cu tristétia.

— Cum asié? Mi-refusi rogarea inainte.

— Nu o refusu. Inse . . .

— Inse? . . .

— . . . mam'a neci de acuma intr'unu anu nu vre sê me duca la balu.

— Nu se póte.

— Ba se póte, — afirmá copil'a cu tóta seriozitate, — indesiertu me rogai de mam'a, si astadi mi-respunse, câ numai preste trei ani voi merge mai antâiu in balu.

— Oh!

— Ah!

— Echiamatiunea d'antâia erá a mea, — éra a dóu'a a ei.

— Nu te 'ntristá, domnisióra, m'oiu rogá eu de dómn'a sê te duca mai de graba in balu.

Me 'ntorsei catra dómn'a, si dins'a dupa multe rogári mi-promise, câ preste doi ani va duce si pre Aureli'a la balu. Sê fiti vedutu pre dragalasi'a copila mititica cu ce fericire multiamitóre se uitá catra mine. Grati'a ei mi-fu asigurata pentru totdeuna.

Balulu celu d'antâiu! Ah ce idea farmecatóre este acést'a pentru o copila tenera!

Balulu celu d'antâiu chiar in sér'a aceea se tienù in salele redutului. Me dusei si eu. Erá balu mascatu. Facui o revista repede a supra publicului, si fiindu cam

reu dispusu, statui langa unu stêlpu. Eram cufundatu in cugete melancolice, candu de odata simtîi o atingere de mana pe umerii mei. Tresarii din melancoli'a mea si me 'ntorsei indereptu. Dóue masce frumóse stateau inaintea mea.

— De ce esti asié tristu? — me intrebá un'a.

— Pentru câ pan'acuma te-am asceptatu totu indesiertu, — respunsei frapatu.

— Ai grige sê nu te-auda *cineva*, câ-ci s'ar mania.

Aceea pe care o ascepti tu, nu póte veni la balu — aice.

— De unde scú?

— Câ-ci vinu de acolo.

— N'am cugetatu sê fii din tiér'a nóstra.

— Pentru ce?

— Pentru câ vócea ta sémena multu cu sunetulu argintului, si-apoi argintulu e cam raru la noi.

— Remasu bunu! Nu te mai ascultu!

Disparura. Nu preste multu esii si eu.

In alta dî mi-cercai alta distractiune. Me dusei la teatrulu din Bud'a. Si me dusei nu ca sê me necasiescu la neghiób'a degradare a musicei romane in operet'a „Lupulu barbosu,“ — ci ca sê mai vedu pe renumitii gimnastici japonesi, cari in caletori'a loru de la Parisu catra Petersburg arangiara câte-va representatiuni si in teatrulu din Bud'a.

Representatiunea erá anuntiata pe patru óre. Inca inainte de patru publiculu implù tóte anghiurile teatrului. Trecura patru óre. Trecù si unu patrariu. Representatiunea totu nu se mai incepù. Publiculu incepù a fi impacientu. Se escá unu sgomotu neplacutu. In fine cortin'a se redicá si se ivi — arangiatoriulu, anuntiandu câ trei membrii ai societâti devenira repentinu morbosii, de aceea representatiunea nu se póte tiené.

Esîndu affai si caus'a morbului domniloru japonesi. Dómn'a loru adeca in sér'a precedenta se petrecura binisioru. Cu ocasiunea acésta apoi se convinsera si despre aceea, câ afara de opium mai este si alta beutura, care face pe ómeni imposibili de a se suí pe fune fara ruda de balansu.

Ei adeca n'au petrecutu indesiertu in Bud'a Pest'a. Dar se si multiamira cu atát'a invetiatura, si in alta dî o luara pe picioru — catra Petersburg.

Eu nu pré aflu multa desfetare in productiunile cele ingrozitóre, de aceea nu-mi pasá multu de amanaarea representatiunii si venii a casa fara neci o parere de reu.

Si ceea ce gasii a casa, me recompensá preste mesura. Me faché sê uitu tóte secaturele japonesese. Mi-procurá o séra multu placuta.

Un'a dintre epistótele sosite in sér'a aceea mi-anunciá multu placut'a scire, câ in a dóu'a dî de Cratiunu bravii nostri connatiionali din Brasiovu decisera a redicá unu monumentu in onórea laureatului nostru poetu Andreiu Muresianu. Numai decátu se si subscrise o suma considerabila si se infintia unu comitetu in caus'a acést'a. Sum convinsu, câ damele romane, cari de atâte ori dederá esemple despre devotamentulu si iubirea loru fatia cu natiunea si patri'a nóstra, neci cu ocasiunea acést'a nu voru intardíá a sucurge cu ofertele loru, ca astfelu monumentulu marelui poetu sê fia cu atátu mai splendidu. Neci unu lucru frumosu se póte indepliní fara ajutoriulu femeiloru, — si damele romane de siguru nu se voru — retrage — „din gloriosulu locu.“

Josifu Vulcanu

CE E NOU?

* * * (*Monumentu lui Andreiu Muresianu.*) Suntemu fericiti de a poté incepe de asta-data cu o scire imbucurătoare rubric'a acést'a. Dorinti'a comuna a romaniloru in fine se va realisé. Natiunea in scurtu tempu si-va implini detorinti'a sa. Memori'a marelui nostru poetu acusi se va eternisé prin unu monumentu demnu de acestu geniu nationalu. On. publicu si-va aduce aminte, câ dupa mórtea fericitului poetu indata se si ivi ide'a acést'a in publicitate. Se si adunà o sumulitia pentru scopulu propusu, — inse sumuliti'a aceea fu atâtu de mica, încâtu nu se mai potiu neci sperá realisarea scopului. Dar acuma potemu spune cu siguritate, câ ide'a manifestata atunce in publicitate e aprópe de realizare. Meritul in priviti'a acést'a privesce pe bravii nostri connationali, domnii comercianti romani din Brasiovu, — carii in a dóu'a dí de Cratiunu suscitara de nou ide'a adormita. Numai decâtu se subscrisera vr'o siesedieci de galbeni. Apoi se alese unu comitetu, carele va conduce afacerile relative la aredicarea monumentului. Suntemu convinsi, câ aflandu de acést'a fapta frumósa, fia-care romanu adevveratu va díce cu noi dimpreuna: Onóre brasioveniloru!

* * * (*Vien'a 18 jan.*) O. Dle Redactoru! In trecerea mea prin Pest'a ti-am fostu descoperitu viu'a mea multumire si fericire pentru armoni'a si concordia ce domnesce intre junimea romana de acolo, dícandu câ dorescu din anima acésta concordia si pentru junimea rom. din Vien'a. Este ór'a a 11-a ca junii romani sê se apropia mai tare de olalta si sê inticléga santele cuvinte ale lui Muresianu: „Jurâmu câ vomu da man'a sê fimu pururea frati.“ Am credintia firma, câ mane, mane si nu mai departe me voiu aflâ in placut'a positiune de a-ti poté impartesi câ s'au implinitu cuvintele bardului nationalu, fiindu tenerimea romana de aici infratita ca pinii in Carpati Vei fi sciindu si Dta, câ aici s'a formatu o intrunire academica romana cam cu acelea-si scopuri si tendintie ca si societatea „Petru Maioru“ din Pest'a. Membrii acestei intruniri inca serbara ajunulu anului nou, sengur'a serbatóre asié dícundu — nationala ce o are junimea de aici. Dâ-mi voia sê-ti impartiescu câte-ceva asupra acestei serbatori, proprie asupra concertului improvisatu cu ocaziunea ei. Dumineca in 12. l. c. sér'a pre la 7 ore sal'a otelului „Victoria“ erá impoporata cu unu publicu frumosu, mare parte juni de pre la tóte institutele de invetiementu, si câti-va óspeti pré demoi, intre cari poturamu salutá cu o bucuria via pre cl. D. Dr. Silasi, C. Zagreanu, Ursu, Dr. Ratiu. Ti-marturisescu câ am fostu miscatu pana la lacrimi cându am vediutu bucuri'a, placerea, strangerile de mana, imbratiosiarile fratiesci si iubirea de care erá animatu si inspiratu publiculu. O, este sublimu, este inaltiatoriu de anima a vedé pre frati de unu sange, câ se conduc de aceea-si credintia, câ au acelea-si aspiratiuni in venitoriu, câ bate numai o anima in piepturile lor! Pre la 7 ore D. Dr. J. P. Hurdugianu deschise serbarea prin o vorbire scurta. dupa care indata corulu vocalu sub conducerea Dlui Peligradu intonâ; „Patri'a romana“, care fu salutata cu aplause vii din partea publicului. Câte-va momente inca si nisce tonuri dulci, melancolice, ce tradéza o dorere visatóre ne rapira si incantara ca prin unu farmecu. Eráu acordurile violinei unui june artistu de mare sperantia, care voia sê esprime prin tonuri aceea ce a sentitu in anima nemoritoriulu Alesandri, candu

a trebuitu sê se despartiésca de pamentulu stramosiescu. „Adio patriei“ succese atâtu de splendidu amicului nostru J. Neagoe, in câtu publiculu de repetite ori erupse in aplause si bravo. Acum sui tribun'a I. C. Dragescu, tienendu o cuventare intitulata: „O privire in trecutul si viitoriulu Romaniei;“ dupa care Dr. Hurdugianu intr'o vobire alésa si bine sentita descoperi óspetiloru cea mai via multumita pentru câ ne onorara cu scump'a-le presintia. Dupa o pauza veni D. Hinicu si cu desteritate si precisiune de artistu esecutâ pe fortepianu „Postilionulu romanu“, care facu atâtu de mare sensatiune in ascultatori, in câtu trebâi sê-lu repetiésca. Dupa unu intrevalu mai lungu se sui pe tribuna D. J. P. Florentinu si dechiamâ cu multu sentiu o poesia bine tiesuta intitulata: „Unu doru.“ Publiculu aratase prin dese-le-i aplause, câ consimte cu auctorele. Apoi indata urmâ D. B. Cepescu care esecuta pe violina cu usioretate si taria de maiestru: „Arie romana.“ La audiulu acestoru arii me sentii straportatu in scump'a mea Transilvania, mi-paraâ câ ratecescu prin váile si muntii ei. D. G. Rusu suindu tribun'a dechiamâ cu multa arte si anima: „O demanctia pe Surulu“ de A. Muresianu; dupa care Dnulu Toma acompaniatu pe fortepianu de Dnulu Rainicu cantâ: „Balcescu murindu“ de Ales. D. Rainicu e forte in pianu, ér' D. Toma are o vóce atâtu de dulce si flesibila in câtu ne facu sê cuprindemu si sê sentimtu in anima aceea dorere sfasietórie, ce a sentit'o „marele espatriatu“ morindu pe malurile Palermului departe de patri'a sa iubita. Dlu Comanescu dechiamâ cu multa desteritate: „Glasulu venitoriului“ de Fabianu, dupa care succese: „Eu sum fica de romanu“ diuetu pe violina de Dnii Cepescu si Olteanu. Corulu vocalu ne mai incantâ odata prin intonarea cantului; „De-asi fi, iubita“ . . . Dlu Peligradu contribui multa la inaltiarea petrecerei nóstre. Ceea ce a facutu in noi o impresiune deosebita si placuta fu intonarea canturiloru poporali rom. de catra Dnii Martianu, Rateu si Comanescu. Toaste ca la ori si care petrecere s'au tienutu si aici. d. D. Silasi dupa ce multumí junimei pentru atentiuinea si onórea ce i-a facutu invitandu-lu la asta celebrare, facundu o reprivire in trecutul nostru de suferintie deduse cumca „poporulu romanu este eternu.“ In cuvinte vorbi pentru unire, concordia si infratire. Spre fine amintindu câte amu primitu noi romanii austriaci din partea naltei case domnitórie, ridicâ pocalulu in sanetatea M. S. Fran. Iosifu I. Urmara acum mai multe toaste, tote pline, de cuvinte nobile si cari esiau din anima, cari, pentru angustimea spatului, nu vi le dau in detaiu ci ve spunu numai atâta, câ nici o umbra mare si pia, nici unu barbatu devotatu cu anim'a cu sufletulu romanismului, n'a remasu neamintitu. Astfelu decurse petrecerea pana la 4 óre demancti'a, ducundu cu noi suvenirea unei nopti ce nu se uita lesne. A. lui V.

* * * (*Tenerimea rom. studiósá din Oradea Mare*) invitata cu tóta onórea onoratulu publicu la balulu ce lu-va arangiá in sal'a ospetariei, „Arborelui verde“ la 12 fauru st. n. a. c. Venitululu curatu e destinatulu pentru ajutorarea teneriloru lipsiti. Tenerimea rom. oradana condusa de zelulu si amórea catra totu ce e nobilu si frumosu pentru caracterulu seu, intentiunâ planulu pentru arangiarea unui balu in carnealulu acést'a. Pe catu este de marétia intentiunea, pe atâta' groudatile impreunate cu realisarea scopului nobile se sporescu; de órace tenerimea pasiesce estimpu prima data a pregati' calea pe viitoriu pentru sucesorii sei, si fiindu câ inceputulu

fie carei întreprinderi e împreunatu cu multe greutate împedecătoare, cu atât mai vertosu întreprinderea noastră de a arată și noi semne de viața socială aici în centrul străinilor vom vi espusi multor critice. Speranți a firmă înse ni-o nutrește îmbrățișarea caldă a o. publicu, și ne încurajă la întreprinderea noastră fragedă. Deci comitetul arangiatoriu revocându-se la marimimozitatea o. publicu, rōga pe toti acei romani, caror' a li jace la anima dezvoltarea tinerimei nōstre a ne ajutā cu oferte marimimozē, — desclinitu înse rogāmu pe st. dōmne și domni, caror' a li ierta jurstarile a ne onorā cu present' a loru la balu, care depinde în mare parte de la publiculu nostru. Sperandu cā vom aflā audiū la tōta înteligint' a romana, ne basāmu pre speranți a magulitōria a reeși cu întreprinderea nōstra, și asiē cutezāmu a apelā mai odata la marimimozitatea o. publ. ca se ne dee mana de ajutoriu acuma în ajunulu aratarei. Comitetulu arangiatoriu.

* * * (*Unu scandalu besericescu.*) „Neue Temesv. Z.“ scrie; „Rogatiunea de demanția în diu' a antāia de cratiunu în biseric' a mestecata romano-serbēscă gr. or. din Mehala (langa Temisiora) fu turburata în modu deplorabilu prin portarea cea fara de tactu a invetiatiōriului serbescu de acolo, carele cu forti' a luā cartea de cantare din man' a cantorului romanescu, voindu se-lu silēscă astufelu la tacere. Credinciosii romani se opusera acestui actu de violintia, și împinsera dintre densii pre cantorulu serbescu din stran' a stanga carea purure a fostu a cantaretiului romanu. Preotulu ce celebrā, intrerupsē rogatiunea și se desbracā dupa ce vediū cā romanii nu vreu a renunciā la dreptulu loru de a cantā romanescē în biseric' a propria zidita de romani, ma nu se retragu neci în fati' a fortiei brute. Liturgi' a se tienū în diu' a antāia numai serbesce asistandu judele cercualu cu persecutori, decurse dupa datina și fora turburare. Acū în a dōua dī erā se fie liturgi' a numai romanescē, dar credinciosii serbi inchisera beseric' a, mai voindu se nu fie neci o liturgi' a, de catu romanescē. Credinciosii romani se plansera la episcopulu Nako, care li respunse cā pentru acum' a beseric' a va remanē inchisa. Deci romanii se adunara naintea besericii și sub ceriulu liberu si-facura rogatiunile loru, fora de preotu, pentru cā preotulu romanescu a moritu anu, ēra de atunci n' au potutu capetā altulu.“

* * * (*Scire imbucuratoria.*) Diuariulu „Prese“ din Vien' a reinprospeta faim' a d' in ver' a trecuta, cā Inn. Sa regale Carolu I. Domnitoriulu Romaniei, vre sē se casatoresca cu Principes' a de Sabaudia, fic' a repausatulu Duce de Genu' a, nascuta la an. 1851. — Alte diurnale nu sciū nemica de acestu lucru, neci din Romanii' a n' avemu informatiuni în asta privint' a, prin urmare credemu cā e numai o repetire a vr' unei notiie din anulu tr. a diurnalului „Presse.“ — De altmintrea, am dori din tota inim' a, precum dorescu și fratii nostri din Romanii' a libera, implinirea acestui evenimentu imbucuratoriū. O curte domnesca completa ar produce o miscare placuta și o influintia binefacatoria în viēt' a sociala din Bucuresci.

* * * (*Neurologu.*) Teresi' a Szeremi n. Fabianu, soci' a dlui protopopu din Madarasu, cottulu Satumare, a repausatu în 6 jan. Fia-i tierin' a usiora!

* * * (*Balu.*) În Sculi' a se va tienē balu natiunалу în folosulu fondului scolastecu de acolo.

Literatura si arte.

* * * (*Viēt' a a XII. imperatori*) de Caju Svetoniu Tranguilu, traducere din latin' a în limb' a romanēscă, ilustrata cu notiie de G. J. Munteanu, directoru și profesoru la gimnasiulu romanu din Brasiovu, a esitu de sub tipariu. Opulu e premiatu și tiparitu cu spesele contelui Șcarlatu Rosetti.

* * * (*O carte noua*) „Animalele antidiluviano“ acest' a e titlulu unei carti aparute numai acuma, compus de dlu Georgiu Stefanescu, profesore de geologia și mineralogia la facultatea de sciintia și directore alu museului de istoria naturele d' in Bucuresci Cartic' a intrēga consta din 32 pagine, contine o lectura publica predată în 1 jan. 1866 în sal' a Ateneului romanu; mai contine inca și nescē figuri litografate. Are o limba flexibile, din care cauza și venimū a o recomandā atentiunei on. publicu cetitoriu. Pretiulu unui esemplariu e 2 sfanti (66 cr. v. a.)

Din strainetate.

* (*Contributiune pentru frumsētia.*) În Neapole este unu nume pre cunoscutu, și veneratu, numele Contesei G . . . care pentru scopuri filantropice — natiunali a adunatu deja sute de mii. Ingeniulu ei nu înceta a creā totu alte și alte inventiuni interesante, prin cari atâtu de lesne și-ajunge succesulu colecteloru sale. Astfeliu se întemplā și ' n preser' a anului nou, cu ocaziunea unui banchetu ce lu-dete dins' a în salōnele sale, cu care ocaziune spiretulu ei celu inventiosu ēra si facū unu proieptu pre interesantu. Acestu proieptu nu fu altuceva, decātu — o aruncare de dare asupr' a frumsetiei dameloru. Sē se alēga adeca unu comitetu compus din dame și barbati, care se culēga voturile. Dreptu de votisare are totu barbatulu care a trecutu de 18 ani. Toti acestia au sē scria cate-a lista și ' n list' a loru se numēscă pre damele cele mai frumose ale orasiului. Care dama va fi inscrisa în 15 liste aceea se va inaugurā în cunun' a frumōseloru. Aceste dame apoi voru avē sē solvēscă unu feliu de contributiune pentru frumsēti' a loru. Contributiunea acest' a apoi se va folosi pentru scopuri filantropice-natiunali. Credemu cā tōte damele voru fi inscrise în ordulu frumōseloru. O astfelu de contributiune n' ar stricā nici la noi, și de-ōra-ce damele romane tōte sunt frumose, credemu cā pe acest' a cale mai curundu amu potē ridicā nescē monuminte pe mormintele acelorū bravi, cari se facura martiri gloriosi ai santei cause natiunali.

* (*In Moscavia*) se pregatescu la unu carnevalu veselu Lumea aristocratica înse, pe semne va fi reprezentata mai numerosa în salōnele contesei Petworowsky, care e cea mai incantatoriā și mai bogata între damele Rusiei. Ea are mai vediuta curte, în care cu-atāt' a delicatētia scie sē domnēscă prin frumsēti' a sa. Ea dealtmintrelea e caucasiana și a crescutu 16 ani totu între codri Caucasului și-apoi a ajunsu în prinsore rusēscă. Conteles Petworowsky apoi se inamorā în trens' a și dupa aceea se botezā, o și luā de sociā și o duse la Parisu, unde copil' a Caucasului începū a si-insusi recerintiele civilisatiunei europene. Dupa ce apoi se rentorșe preste 5 ani în Petersburg, îndata începū a deveni celebritatea societatiilor aristocratiei. De presinte salōnele ei au devenitu cu totul, cele mai cercețate din partea aristocratiei.

Găcitura de siacu.

De Ioanu S. Alutanu.

mescu.	re-	scum-	pen-	pa-	lume	Numai	gura
mene	a	ti-	'ti	tu	Sin-	căci	fa-
versa	pa	tru	mea	esti	ci'a	'n	bescu.
geru	anc-	mosa	raiu	nescu	că	lei	rare
poti	Ochii	an-	me	fru-	fa	iu-	Esti
ma	grii	ce	Te	unu	nebu-	indu-	dî-
iu.	a-mi	tei	fletu	Lumi-	bene	nim-	ce
ne-	su-	bescu	dă	nera	totu	n'a	aibi

Se pôte deslegá dupa saritur'a calului.

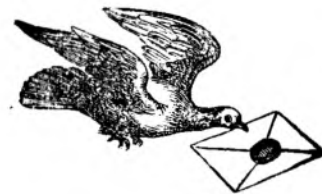
Deslegarea găciturii de siacu din nr. 50 :

In daru se 'ncerca reii cu órba cutediare,
Sê prede p'o natiune, ce scie suferi —
P'unu populu ce de vécuri pretinde liberare,
Romanulu si scuma e tare — n'a perí!

De Papiu.

Deslegare buna primiremu de la dle: Nina Branu
si Laur'a Hubanu, si de la dnii: Augustinu Chetianu,
N. Veliciu si Seb. Micsia.

POSTA REDACTIUNEI.

Cu esemplare complete mai potemu inca sîerbî din inceputulu anului presinte. Couditiunile de prenumeratiuno se potu vedé in fruntea fôiei.

Amicului nostru G. M. Novell'a aceea, déca vei lucrâ atâtu de diliginte ca pan' acuma, va fi gata peste unu — secolu.

Mai multi prenumeranti ai nostri au tramisu pentru tabloulu nationalu 60 cr. in locu de 1 fl. Ne rogâmu a suplini restulu.

Banat-Comlosiu. Nu ai nimica gata pentru noi? Asceptâmu cele promise.

* (*Interesantu pentru dame.*) Capitanulu Fainton, in caletori'a sa intreprinsa in Australi'a a datu de unu feliu de planta cu fire moi si lucitôrie ce paru ca metas'a cea mai fina. Plant'a acést'a e unu feliu de canepa ce cresce in partea sudica a Australiei. Fointon incepù a o cultivá si deveni la rezultatulu acél'a, câ acee'a se pôte intrebuintiá in locu de metasa, deóra-ce rivalisé-dia cu acee'a — in finetiá. Din acést'a canepa a tiesutu densulu dóua vesminte fôrte frumóse si pré elegante, dintre care unulu lu-doná reginei anglese si altulu princesei de Wales.

* * (*Cine a inventatu banii de papiru?*) Kao-tsé din China! Istori'a enareadia despre acést'a urmatóarele: In alu dóuedieci si patrule anu a imperatulu Tschao hing (1155 dupa Crist.) ajungandu tatarii din China de meadianópte la putere, au dusu pre imperatulu — preagratiosu — spre miádiádi, si ca sê-lu elibere au pretinsu dela densulu — dar nu cu tóta unilinti'a — unu tributu imensu. — Ca sê póta solvi acestu tributu neci aram'a nu le erá destula, ma nici cerceii femeiloru, ce sê faca dara? S'au apucatu a face bani dupa metodulu lui Kao-tsé, si au fabricatu banii de papiru, pre cari au scrisu urmatóarele trei semne naive chineze: papiru — argintu? — Nu. Inalt'a preotíme fabricá pre intrecere cu guvernulu! ea a facatu dârâbutie rotunde din papiru auritu, si pentru cîte unu papiru de acesta, fiesce care credintiosu candu aducea jertfa trebuia sê platésca 50 Tacl, pentru ce li-se promitea câ in cealalta lume, li-se voru platí banii inderetru pana in unu cruceriu.

* (*Prunculu lui Napoleonu*) In gradin'a Tuilerierloru gatira o cale ferata numai pe sém'a tenerului principe alu Franciei, preste care numai densulu pórtá conducerea. Vagónele sunt cele mai pompóse, ér machinele sunt in tóte prvintiele gatite intru-unu modu perfectu alu artei. Aceste numai d'in acea cauza lasá Napoleone sê le gatésca, ca copilulu jocandu-se sê se deprinda in cunoscintiele acestoru machine.

* (*In Parisu mori*) in 14 l. c. redactorele jurnalului Constitutionelle. Densulu prin condeiulu seu officiosu devenise omu renumitu pe terenulu jurnalisticii francese. Dealtmintrele n'a fostu ceva scriitoriu escelentu, ci mai multu unu betranu liniscitu, preventoriu. Elu a fostu posiediuta cas'a de Montmorence, a lui Rousseau.

* (*Pre imperatés'a Siarlota*) dupa cum se scrie, au incunoscintiat'o deja despre mórtea barbatulu seu. Se dice câ a primitu fôrte 'n linisce scierea acést'a si câ numai atâta a respunsu: „Sciutu-am eu, câ nu va poté elu trai fara mine!”

* (*In Parisu*) se apucara de planuirea unui teatru de caricatura. Scopulu acestui'a va fi, a caricá in publicu intru-unu modu ridiculosu pre persónele cele mai celebre. Aceste celebritâti inse voru avé acelu avantajiu, câ fara convoirea loru nu voru fi caricate. Acestu teatru nesmintitu si-va avé influinti'a sa cea buna a supr'a ómeniloru celoru stricati si periculosi.

* (*Comunicatiunea*) calei ferate de catra Berolinu e impedecata in urm'a unei ninsori mari.

* (*Ministrulu anglesu*) renumitulu conte Derby, in urm'a unei reume cumplite, jace pe patulu doreriloru celoru mai grozave.

Proprietariu, redactoru respundiatoriu si editoriu: **IOSIFU VULCANU.**

S'a tiparitu in Pest'a 1868. prin **Alexandru Kocsi** (in tipografi'a lui Érkövi, Galgóczi si Kocsi.) Piatu'a de pesci Nr. 9.